

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 01-00-219

София, 30.09 2019 г.

ДО
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ 44 - ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш № КТСП-953-08-26 от 11.09.2019 г.

ОТНОСНО: проект на Закон за защита на правата и интересите на възрастните хора, № 954-01-62, внесен от Искрен Веселинов и група народни представители на 05.09.2019 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н АДЕМОВ,

Във връзка с изпратения ни за становище проект на Закон за защита на правата и интересите на възрастните хора, № 954-01-62, внесен от Искрен Веселинов и група народни представители на 05.09.2019 г., Министерството на финансите изразява следното становище:

Съгласно чл. 1 от законопроекта за защита на правата и интересите на възрастните хора законът ще урежда обществените отношения, свързани с правата и интересите на възрастните хора и осигуряването на достъпа им до подходящи услуги. Органите на държавата и общините и тяхното взаимодействие при осъществяване на дейностите по закрила правата на възрастните хора, както и участието на юридически лица и физически лица в такива дейности. Целта на закона, съгласно чл. 4 от проекта, е да защитава правата и интересите на възрастните хора и да им предоставя необходимата подкрепа за поддържане на качеството на живот и достойнство, съответстващо на уважавания им статут в общността. Основателно възниква въпросът какво налага приемането на специален закон за уреждане на въпросните отношения и не могат ли целите да бъдат постигнати в рамките на действащото законодателство при необходимост с приемането на промени в съответните закони и/или нормативни административни актове, както и без нормативно регулиране чрез съответните инструменти, мерки и дейности в рамките на провежданите от съответните органи политики и пр. В този смисъл не намираме, като основателни изложените от вносителите аргументи в мотивите към законопроекта и в предварителната оценка на въздействието. Закрилата на възрастните хора касае много области на обществените взаимоотношения, чиято уредба вече е създадена и действаща по силата на съответните нормативни актове регламентиращи държавната социална политика за всички

български граждани. Създаването на отделен закон за защита правата на възрастните хора би довело до неравнопоставеност спрямо останалите български граждани.

Предложената от вносителите законодателна уредба в немалка част има декларативен характер или урежда отношения, предмет на други закони (Кодекса за социално осигуряване, Закона за социално подпомагане, Закон за социалните услуги, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за хората с увреждания, Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване и др.) и то по начин, който води до несъгласуваност на свързано законодателство. Подобен законодателен подход не произтича от конституционно установения принцип на правовата държава и не е в интерес на правната сигурност, както и не следва от правилата на Закона за нормативните актове, съгласно които обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен, а обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение, а не с отделен акт от същата степен. Същевременно този подход води до дублиране на мерки и дейности, насочени към подпомагане на възрастни хора, финансирани със средства от държавния бюджет или от бюджетите на общините. Неясни и проблемни са и редица други предлагани със законопроекта решения, вкл. предвиденото в чл. 14, ал. 1 право на възрастния човек да получава задължителна месечна минимална издръжка от държавата по ред, установен в Закона за социално подпомагане, която допълва получаваните от него доходи до официалната линия за бедност за страната, за съответната година, както и уредбата по ал. 2 на същия чл. 14; уредбата по ал. 2 на чл. 26 относно Съвета на старейшините, която препраща към Закона за народните читалища; уредбата на чл. 28 относно общинските програми и по-специално на ал. 4, касаеща финансирането и пр.

Част от мерките предвидени в законопроекта относно осигуряването на пълноценен и активен живот на възрастните хора, както и за участието на възрастните хора в отделни сфери на обществения живот намират отражение в действащите понастоящем стратегически документи за преодоляване на демографските предизвикателства в България, за насърчаването на активния живот на възрастните хора и дългосрочните грижи (Национална стратегия за активен живот на възрастните хора в България 2019 - 2030 г., Актуализирана Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България 2012-2030 г., Национална стратегия за дългосрочна грижа).

Според мотивите на вносителите, един от аргументите за приемането на законопроекта е преодоляването на ширещата се практика възрастните хора да бъдат „изключени“ от вземането на решения, отнасящи се до тяхното благополучие или до общността, в която живеят. По наше мнение, при сега действащия правен режим възрастните хора имат пълноценно право на сдружаване и възможност да го упражняват, като участват в организации на местно и национално ниво за защита на своите интереси. Правото на пенсионерските организации на постоянно членство в Икономическия и социален съвет и други обществени структури гарантиращи гражданската представителност е законоустановена, като по този начин възрастните хора са представени в гражданския диалог на институционално равнище.

В представената предварителна оценка на въздействието липсва подробен анализ и обща оценка на финансовите последици от прилагането на законопроекта върху държавния бюджет и бюджетите на общините във връзка с предвидените в законопроекта допълнителни ангажименти на общините. В т. III „Анализ на разходите и ползите“ е посочено, че общата сума за реализиране на мярката за осигуряване на задължителна минимална издръжка, изискваща да се осигурят средства за получаване от възрастния човек на месечни доходи до официалната линия на бедност, е оценена на 1 млрд. лв. за една календарна година. Сумата следва да се осигури в рамките на годишния бюджет за социално подпомагане чрез Закона за държавния бюджет. Предполага се, че прилагането на новата мярка ще наложи реструктуриране на голяма част от програмите за социално подпомагане, които имат за цел подкрепа на потребностите на възрастните хора, поради увеличаване на техните доходи до размера на линията на бедността. Следователно от годишните разходи за прилагането на задължителна минимална месечна издръжка, оценени от вносителя на около 1 млрд. лв. следва да се приспаднат годишните разходи по отделни програми за подкрепа (оценени от вносителя на около 500 млн. лв.), предоставяни чрез системата за социално подпомагане, на възрастни хора над 65 г., които получават задължителна минимална месечна издръжка. Същевременно в изготвения анализ на разходите и ползите липсва подробна информация за конкретните програми за социално подпомагане, които се очаква да бъдат реструктурирани. Независимо от това, изразяваме съмнения по така представените финансови параметри, както и на предлаганите с проекта законодателни решения, доколкото те са целесъобразни, съобразени с икономическото състояние на държавата и обективните възможности на държавния бюджет и на бюджетите на общините, демографските проблеми в страната, необходимостта от баланс с интересите на други възрастови групи.

В допълнение обръщаме внимание на липсата на съгласуваност на използваната в законопроекта терминология с основни правила на Закона за публичните финанси, доколкото законопроектът визира несъществуващо понятие „республкански бюджет“.

Предвид изложеното по-горе и с оглед очакваното бюджетно въздействие, не подкрепяме предложения проект на Закон за защита на правата и интересите на възрастните хора, № 954-01-62, внесен от Искрен Веселинов и група народни представители на 05.09.2019 г.

МИНИСТЪР:

ВЛАДИСЛАВ ГОРАЙНОВ

„За министър: *Росица Великова*
Заместник-министър *Мисва*
Заповед за заместване № *310/2019*

